

vati mora, da je pravo devištvo po prirodnem in božjem zakonu višje in popolnejše kakor zakonska zveza, torej tudi popolnejše kakor „ljubezen“ sama. V mislih imamo ono devištvo, ki se odreče nagonu ljubezni le zato, da služi višjim namenom, duševnim smotrom: časti božji, blaginji bližnikovi, vzorni védi in umetnosti. Erotično slovstvo, torej ne sme podirati tega, kar je Bog sam ustanovil in posvetil.

Pamet jednako zahteva, da se zakon in ljubezen ne zaničujeta iz tega razloga, ker je devištvo popolnejše. Ne, prav narobe. Oni, ki res

ceni in ljubi po božji volji to krepost, on ceni in spoštuje tudi zakon, priznava mu čast, kakoršne mu ne priznavajo morda niti zakonski sami. Zato se ni bati, da bi hoteli pisatelji te vrste poniževati in grditi zakonsko ljubezen, in če jo vendar, kažejo, da ne umevajo, kaj je človek, kako častiljiv, vzvišen in vzoren je njegov poklic bodisi v tem, bodisi v onem stanu. Zakonska ljubezen in krščansko devištvo si v življenju in v krščanski družbi ne nasprotujeta, ampak si v najlepši jedinosti roke podajata — Bogu v slavo, v prid, razvoj, rast in čast človeštvu.

Narodno blago.

Kako si tolmači preprosto ljudstvo postanek imen: Kolovrat, Križate, Peče, Drtija, Moravče in Vače.

V ozki dolini, ki se razprostira na vshod ob občeznane božjepotne cerkve sv. Valentina na Limbarski gori, stoji še sedaj ne posebno velik grad, imenom Kolovrat.

Tu je v prastarih časih gospodaril grozovit grajščak, ki je imel pri sebi razbojniško druhal, obstoječo iz malih plemičev, menda klati-vitezov, da je ž njo udaril plenit sedaj na to, sedaj na drugo stran svojega razvpitega gnezda.

Kadar jih je vodil na rop, rekal je:

„Pojdimo jo okolu obrat“, in ker je to vedno in vedno ponavljal, nadeló je ljudstvo imé: „Kolovrat“ ali „Kolovrat“ ne-le samo njegovemu gradu, temveč tudi vasi, ki se je pozneje ondi sezidala.

Navadno je vodil omenjeni grozovitež svoje pajdaše na rop ob Savi, tje do vasi Vače. Ker so bili okolu tega sela, kakor so še tudi dandanašnji, premnogi in hudi klanci, vpil je svojim pomagačem kolovraški trinog, vračajoč se s plonom domov: „Vlačí, vlačí“. Od tod tudi ime: „Vače“.

Ker okoličani niso imeli nikdar mirú pred tem divjakom, združili so se med sabo, kakor pravi nadalje pripovedka, in ga napadli v njegovem gradu.

Posrečilo se jim je, da so ga dobili v pest z vsemi sodrugi. Uklenili so jih in gnali najbrže h kakemu mogočnemu plemenitniku, da bi jih ta kaznoval.

Ljudstvo je bilo tako razburjeno nad njimi, da je vpilo, pripeljavši jih v sedanjo peško okolicó: „Križajte jih, križajte!“ Zato se imenuje ta grad in vas, ki se nahajata tu: „Križate“. Nekoliko naprej od todi so pa rekli: „Pecite jih“. Od tod ime vasi, ki stoji ondi: „Peče“.

Ko so prišli ž njimi v moravško dolino, dejali so: „Derite jih“. Vsled tega se nazivlje selo, katero je tu postavljeno: „Drtija“.

Ne daleč proč od tega kraja na ravnem pa se je čulo iz ust ljudstva: „Morite jih!“ na kar so jih res pobili. Od tod sicer na nekako čuden način naslov vasi, ki je nastala tu: „Moravče“; po knjigah pa se uči o tem poslednjem imenu seveda drugače.

Koliko resnice je v tej pripovedki, naj sodi vsakdo sam.

(V moravški dolini zapisal: M. P.)

Nekoliko praznih ver z dolenskih krajev.

Redke zvezde pomenijo lepo vreme.

Stična, Višnja gora.

Kamor se vržejo lupine blagoslovljenih velikonočnih jajec, tje ne zahajajo kače.

Št. Vid pri Stični, Stična, Višnja gora.

Človek, kateri je stopil v gozdu na posebno korenino, ne more priti iz tistega gozda.

Stična.

Kjer krt rije pod streho, tam je gotovo mrlič.

Krka, Stična, Višnja gora.

Kadar je mnogo bolh, tedaj je mnogo ajde.

Stična.

V lužo vržene kosti, katere so se skuhale v žolci, zabranjujejo kvakanje žab.

Višnja gora, Št. Vid pri Stični, Stična, Krka.

Kadar se v Krajni jasni — Vleci kulo pod jasli. (O slabem vremenu.)

Stična.

Kadar močerad navzdol leze, tedaj je še dolgo lepe vreme. *Št. Vid pri Stični, Krka.*

Ako ima gosenica (gabida) veliko rmenih pik po životu, takrat je dosti prosa; ako ima pa več črnih, tedaj je obilo ajde.

Stična, Krka.

(Priobčil Fr. P.)